

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2021/1669

ze dne 29. dubna 2021

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro průmysl založený na biotechnologiích na rozpočtový rok 2019

EVROPSKÝ PARLAMENT,

- s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro průmysl založený na biotechnologiích na rozpočtový rok 2019,
 - s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0105/2021),
- A. vzhledem k tomu, že společný podnik pro průmysl založený na biotechnologiích (dále jen „společný podnik“) byl zřízen jako partnerství veřejného a soukromého sektoru nařízením (EU) č. 560/2014 ⁽¹⁾ na období 10 let s cílem propojit všechny příslušné zúčastněné strany a přispět k tomu, aby se Unie stala klíčovým hráčem v oblasti výzkumu, demonstrace a zavádění pokročilých výrobků z biologických materiálů a biopaliv;
- B. vzhledem k tomu, že podle článků 38 a 43 finančních předpisů společného podniku přijatých rozhodnutím správní rady dne 14. října 2014 připravil účetní roční účetní závěrku pro společný podnik za rok 2019;
- C. vzhledem k tomu, že zakládajícími členy společného podniku jsou Unie zastoupená Komisí a průmysloví partneři zastoupení Konsorciem průmyslu založeného na biotechnologiích (dále jen „konsorcium BIC“);

Obecné připomínky

1. konstatuje, že maximální příspěvek Unie na činnosti společného podniku, včetně prostředků ESVO, činí 975 000 000 EUR a je vyplácen z programu Horizont 2020; konstatuje, že průmysloví partneři společného podniku mají po dobu jeho fungování poskytnout zdroje ve výši nejméně 2 730 000 000 EUR, a to v podobě věcných a peněžních příspěvků nejméně v hodnotě 182 500 000 EUR na operativní činnosti společného podniku a věcných příspěvků nejméně v hodnotě 1 755 000 000 EUR na provádění dalších činností mimo pracovní plán společného podniku a na plnění jeho cílů;
2. konstatuje, že 23 ze 178 návrhů způsobilých pro výzvu k předkládání návrhů z roku 2019 bylo ke konci roku 2019 přijato a je ve fázi přípravy grantové dohody; kromě toho konstatuje, že portfolio společného podniku obsahuje 124 probíhajících projektů s celkově 1 466 účastníky z 37 zemí a o celkové hodnotě grantů ve výši 717 000 000 EUR;
3. konstatuje, že společný podnik poskytl strukturální účinek napříč strategickými prioritami odvětví založeného na biotechnologiích a napříč různými zeměpisnými oblastmi a zároveň zajistil vyvážené zapojení průmyslu, akademické obce a malých a středních podniků; dále konstatuje, že úkolem společného podniku je v rámci programu Horizont 2020 uplatňovat Strategický program pro inovace a výzkum (SIRA), který vyvinulo konsorcium BIC a schválila Komise; konstatuje, že pokud jde o rozdělení provozních rozpočtových prostředků, jsou prostředky přidělené na činnosti v oblasti výzkumu a inovací a stěžejní iniciativy v souladu s příslušnými cíli, přičemž je zapotřebí provést úpravy pro demonstrační, koordinační a podpůrné činnosti;
4. s velkým znepokojením bere na vědomí výskyt problémů se správou a transparentností společného podniku, neboť zúčastněné soukromé společnosti vykonávají výlučnou kontrolu nad prioritami partnerství (strategické programy a roční pracovní plány odvětví založených na biotechnologiích (BBI) vypracovává samotný průmysl) a privatizují výsledky a údaje projektů financovaných z veřejných prostředků; je v této souvislosti znepokojen tím, že odvětví odmítá zveřejnění zásadních dokumentů, jako jsou návrhy projektů, granty nebo projektové dohody; připomíná v tomto ohledu, že tyto dokumenty se týkají projektů financovaných z veřejných prostředků; je znepokojen tím, že uvedené problémy jsou částečně logickým důsledkem struktury a mechanismů tohoto partnerství veřejného a soukromého sektoru;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 169, 7.6.2014, s. 130.

5. vyzývá Komisi k zajištění toho, aby se programy činnosti společného podniku řídily v budoucnu požadavky a cíli stanovenými v právních předpisech Unie, pokud jde o zmírňování změny klimatu, a sledovaly strategie, které v této oblasti vypracovala Komise a dotyčné odvětví;

Rozpočtové a finanční řízení

6. konstatuje, že zpráva Účetního dvora o ověření účetní závěrky společného podniku za rozpočtový rok 2019 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) má za to, že roční účetní závěrka společného podniku za rok 2019 ve všech významných ohledech věrně zobrazuje jeho finanční situaci k 31. prosinci 2019 a výsledky jeho hospodaření, peněžní toky a změny ve vlastním kapitálu za daný rok v souladu s jeho finančními a účetními pravidly, která přijal účetní Komise; kromě toho bere ze zprávy Účetního dvora na vědomí, že uskutečněné operace jsou ve všech významných ohledech legální a správné;
7. z roční účetní závěrky společného podniku bere na vědomí, že konečný dostupný rozpočet na rok 2019 zahrnoval prostředky na závazky ve výši 141 629 433 EUR (z toho 133 608 895 EUR z rozpočtu Unie) a prostředky na platby ve výši 182 118 821 EUR (z toho 145 833 500 EUR z rozpočtu Unie); dále bere na vědomí, že správný rozpočet zahrnoval relativně velký přebytek nevyužitých rozpočtových prostředků z předchozích let, že částečně reaktivované prostředky byly vynaloženy přednostně a že další reaktivaci prostředků v rozpočtu na rok 2020 umožňuje rozhodnutí správní rady přijaté na konci roku 2019, přičemž tato reaktivace má být naplánována změnou rozpočtu; konstatuje, že na konci roku 2019 dosáhl správný rozpočet míry plnění ve výši 92 % a míry čerpání prostředků ve výši 78 %; vyzývá společný podnik, aby o situaci v této oblasti informoval orgán příslušný k udělení absolutoria;
8. ze zprávy Účetního dvora bere na vědomí, že celková výše věcných příspěvků na další činnosti ve výši 916 064 000 milionů EUR ke konci roku 2019 zahrnuje přibližně 216 000 000 EUR vykázaných příspěvků, u nichž však proces certifikace nebyl dokončen kvůli pandemii COVID-19; zdůrazňuje, že zúčastněné společnosti dosud poskytly pouze 3,7 % svých věcných příspěvků a že tyto společnosti odmítly zveřejnit údaje umožňující řádné posouzení těchto věcných příspěvků;
9. konstatuje, že společné podniky, které získávají finanční příspěvek od členů společného podniku ze soukromého sektoru, uplatňují různé postupy; vyzývá k harmonizaci výpočtu věcného plnění v rámci všech společných podniků; společný postup by měl zajistit transparentní a účinné metody hodnocení vedoucí k zajištění skutečné hodnoty příspěvku; vyzývá Účetní dvůr, aby zajistil dohled nad audity prováděnými nezávislými externími auditory; vyzývá rovněž k přijetí vhodného právního rámce, který zajistí, aby do konce programu bylo dosaženo požadované částky finančního příspěvku; poznamenává, že součástí tohoto právního rámce by mohl být požadavek, aby byl soukromý příspěvek vyplacen před vyplacením odpovídajícího příspěvku Unie nebo zároveň s ním;
10. ze zprávy Účetního dvora bere na vědomí, že navzdory zrušení prostředků ve výši 18 000 000 EUR formou prvního opravného rozpočtu, aby se vyrovnala reaktivace prostředků na platby z předchozích let ve výši 25 486 657 EUR, dosáhly nevyužité prostředky na platby na konci roku 2019 výše 43 950 700 EUR; žádá společný podnik, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informoval o veškerém vývoji v této záležitosti;
11. konstatuje, že celková míra čerpání u prostředků na závazky činila 87,40 % a u prostředků na platby 75,87 %; ze zprávy Účetního dvora bere na vědomí, že nízká míra čerpání disponibilních prostředků na závazky je důsledkem hodnocení výzvy z roku 2019, což mělo za následek nižší počet návrhů způsobilých pro financování v rámci konkrétního tématu, než se očekávalo; dále bere na vědomí, že provozní rozpočet týkající se prostředků na závazky dosáhl míry plnění 87 %; vyzývá společný podnik, aby přezkoumal své postupy a požadavky týkající se výzev k předkládání návrhů a zjistil potenciální nedostatky, a to i s ohledem na relativně nízkou míru plnění;
12. ze zprávy Účetního dvora bere na vědomí, že na konci roku 2019 společný podnik vyčerpал 76 % dostupných prostředků na platby na projekty programu Horizont 2020 a že platby předběžného financování na projekty zvolené v rámci výzvy k předkládání návrhů z roku 2018 představovaly 62 % hodnoty operačních plateb provedených v průběhu roku; bere na vědomí, že ve srovnání s rokem 2018 čerpání prostředků na platby v roce 2019 pokročilo, a to i navzdory zpožděním u některých pravidelných zpráv a vybraným žádostem o proplacení nákladů, které byly nižší než předpokládaná úroveň; konstatuje, že potřeba víceletého plánování operačních prostředků na platby s ohledem na výzvu v roce 2020 s sebou každý rok přináší další výzvy a větší objem transakcí, neboť souběžně probíhá více projektů; vyzývá společný podnik, aby situaci pečlivě sledoval s cílem zabránit nahromadění nevyřízených plateb, zpožděným platbám a nedostatku zaměstnanců, které by mohly vážně ovlivnit pracovní zátěž; vyzývá společný podnik, aby poskytl strategii pro zvýšení míry čerpání prostředků na platby;

13. bere na vědomí, že z maximální výše 975 000 000 EUR peněžního příspěvku Unie, který má být společnému podniku přidělen po dobu jeho existence, přispěla Unie do konce roku 2019 celkovou částkou 414 638 000 EUR a že příspěvek na rok 2019 činil 150 032 737 EUR;
14. ze zprávy Účetního dvora bere na vědomí, že z minimální částky 182 500 000 EUR peněžních příspěvků, jimiž mají průmysloví partneři přispět na provozní náklady společného podniku, bylo do konce roku 2019 uhrazeno pouze 3 250 000 EUR; dále konstatuje, že nařízení (EU) č. 560/2014⁽²⁾ bylo změněno tak, aby průmyslovým partnerům umožnilo poskytovat peněžní příspěvky na úrovni projektů, a že navzdory této změně stále existuje vysoké riziko, že průmysloví partneři nedosáhnou minimální výše peněžních příspěvků na provoz ke konci programu společného podniku; v této souvislosti připomíná, že všechny projekty průmyslu založeného na biotechnologiích realizované veřejným a soukromým sektorem měly být financovány jak z veřejných prostředků, tak z věcné i finanční podpory průmyslu; vyjadřuje politování nad tím, že nejnovější dostupné údaje ukazují, že zúčastněné společnosti zaplatily pouze velmi malou část svých očekávaných příspěvků; konstatuje, že v důsledku toho se Generální ředitelství Komise pro výzkum a inovace na konci roku 2018 rozhodlo snížit rozpočet společného podniku na rok 2020 ve výši 205 000 000 EUR o 140 000 000 EUR; žádá společný podnik, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informoval o veškerém vývoji v této záležitosti;

Výkonnost

15. konstatuje, že společný podnik použil klíčové ukazatele výkonnosti v souladu s programem Horizont 2020, jakož i osm specifických klíčových ukazatelů výkonnosti společného podniku, které byly stanoveny v programu SIRA z roku 2017; konstatuje, že průměrná výkonnost společného podniku ve srovnání se třemi hlavními klíčovými ukazateli výkonnosti v rámci programu Horizont 2020 (doba pro informování, doba pro udělení grantu a lhůta pro platbu) přesahuje cíle stanovené v roce 2019; konstatuje, že nové hodnotové řetězce, které jsou založené na biotechnologiích a vytvořené na základě projektů společného podniku, výrazně překročily cíle programu SIRA;
16. žádá, aby společný podnik přezkoumal svou komunikační strategii s cílem zajistit, aby si příslušné zúčastněné strany byly vědomy jeho úkolů, činností a úspěchů.
17. bere na vědomí hodnotu očekávaného pákového efektu 2,11 na konci roku 2019, která je nižší než celková cílová hodnota 2,86 stanovená pro závěr programu; konstatuje, že hodnota pákového efektu se očekává s ohledem na výpočet zahrnující i věcné a dodatečné činnosti, jejichž proces certifikace nemohl proběhnout z důvodu pandemie COVID-19; konstatuje, že vykázaný provozní pákový efekt roste; vyzývá společný podnik, aby přijal zlepšená opatření k dosažení cílové hodnoty pákového efektu;
18. konstatuje, že výzvy vydané společným podnikem jsou plně přístupny účasti všech zúčastněných stran a že všechny návrhy byly předloženy; konstatuje, že přijaté návrhy odpovídaly 81 % celkového tematického pokrytí, přičemž čtyři témata nebyla pokryta; s uspokojením konstatuje, že výzva z roku 2019 přilákala žadatele ze všech členských států; bere na vědomí značné úsilí společného podniku při informování o jeho cílech a výsledcích, jakož i při jeho výzvách zúčastněným stranám; konstatuje, že společný podnik v roce 2019 učinil kroky s cílem podnitit opětovné zapojení ve vztahu k zemím, které jsou ve výzvách nedostatečně zastoupeny; vybízí společný podnik, aby zvýšil úsilí o začleňování těch členských států, jež jsou stále nedostatečně zastoupeny v jeho výzvách a financovaných projektech; vyzývá společný podnik, aby přijal opatření zaměřená na zvýšení počtu pokrytých témat;
19. bere na vědomí, že v roce 2019 operace společného podniku zahrnovaly uzavření přípravy grantové dohody pro výzvu z roku 2018, jejímž výsledkem bylo podepsání 19 grantových dohod;
20. konstatuje, že podle zprávy Účetního dvora činila na konci roku 2019 míra plnění programu Horizont 2020 63 %, pokud jde o zadávací řízení na činnosti přidělené společnému podniku;
21. vítá výroční zprávu o činnosti společných podniků, která zahrnuje socioekonomický a environmentální dopad projektů BBI; vyzývá společný podnik, aby poskytl více údajů o výsledcích očekávaného dopadu těchto projektů na životní prostředí, včetně posouzení životního cyklu;
22. vyzývá Komisi a Účetní dvůr, aby vypracovaly důkladnou metodu sledování výkonnosti s cílem hodnotit přínos společného podniku a zahrnout dopad na sociální oblast, zaměstnanost i trh; domnívá se, že výsledky tohoto hodnocení by měly být použity při budoucím rozdělování finančních prostředků Unie;

⁽²⁾ Nařízení Rady (EU) č. 560/2014 ze dne 6. května 2014 o založení společného podniku pro průmysl založený na biotechnologiích (Úř. věst. L 169, 7.6.2014, s. 130).

23. konstatuje, že otázku práv duševního vlastnictví je třeba řešit u všech smluv, které mohou vést k zamýšlenému výstupu nebo výsledku výkonnosti; připomíná, že cílem práv duševního vlastnictví je ochránit práva jednotlivých tvůrců, ale rovněž poskytnout informace o tom, jak budou tato práva použita v budoucnosti; konstatuje, že jelikož je dotyčná činnost financována i z veřejných prostředků, měly by být výsledky transparentní, přístupné veřejnosti a měly by se na ně vztahovat zvláštní požadavky; vyzývá Komisi, aby navrhla právní rámec pro práva duševního vlastnictví a jejich uplatňování na trhu, včetně zvláštních požadavků a rozdělování zisků;

Zadávání zakázek a přijímání pracovníků

24. konstatuje, že na konci roku 2019 měl společný podnik 22 zaměstnanců ve srovnání s 23 pracovními místy, na něž byly vyčleněny rozpočtové prostředky; konstatuje, že v roce 2019 byla zahájena dvě výběrová řízení, jedno na smluvního zaměstnance a jedno na dočasného zaměstnance, a dále že na konci roku 2019 byli na dvě místa pro dočasného zaměstnance a na jedno místo pro smluvního zaměstnance jmenováni tři kandidáti, kteří měli nastoupit do funkce v prvním čtvrtletí roku 2020;
25. s uspokojením konstatuje, že v roce 2019 dosáhl společný podnik ve svých různých orgánech vyváženého zastoupení žen a mužů (vědecký výbor: 60 % žen a 40 % mužů; skupina zástupců států: 48 % žen a 52 % mužů; programová kancelář: 70 % žen a 30 % mužů; odborníci na hodnocení (výzva k předkládání návrhů 2019): 46 % žen a 54 % mužů; koordinátoři projektů: 44 % žen a 56 % mužů), s výjimkou správní rady (20 % žen a 80 % mužů); bere na vědomí připomínku společného podniku, že nemá na složení své řídicí rady žádný vliv; s uspokojením bere na vědomí vyvážené zastoupení žen a mužů mezi zaměstnanci zapojenými do projektů společného podniku (46 % žen a 54 % mužů);
26. konstatuje, že společný podnik v roce 2019 nadále využíval stávající rámcové smlouvy Komise a dohody o poskytování služeb a že rovněž vyhlásil zvláštní nabídková řízení, a dále konstatuje, že v případě dočasných zaměstnanců a společných služeb v oblasti IT rovněž uzavřel zvláštní smlouvy na základě rámcových smluv spravovaných společně s dalšími společnými podniky z budovy White Atrium; dále konstatuje, že na začátku roku 2018 programová kancelář zavedla zjednodušenou verzi interního postupu pro nabídková řízení a přidělování veřejných zakázek a že v roce 2019 provedla další zlepšení a zjednodušení; konstatuje, že byl zaveden systém kontrol ex ante s cílem zajistit správnost všech plateb a zabránit dvojímu financování v souladu se strategiemi kontroly ex ante a boje proti podvodům v rámci programu Horizont 2020; vyzývá společný podnik, aby zohlednil možná rizika vyplývající ze zajišťování jeho služeb v oblasti IT externími dodavateli; vyzývá společný podnik, aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria poskytl další podrobnosti o nábore dočasných zaměstnanců a zejména o tom, zda byl jejich nábor dočasným řešením, k němuž se přistoupilo kvůli zvýšené pracovní zátěži;

Interní audit

27. bere na vědomí, že Útvar interního auditu (IAS) provedl v roce 2019 audit grantových procesů v rámci programu Horizont 2020 prováděných společným podnikem a dospěl k závěru, že společný podnik obecně zavedl účinný a efektivní systém vnitřní kontroly, a zároveň předložil doporučení; konstatuje, že společný podnik tato doporučení přijal a souhlasil s akčním plánem; vyzývá společný podnik, aby bez zbytečného odkladu předložil orgánu příslušnému k udělení absolutoria informace o úrovni plnění těchto doporučení; konstatuje, že v listopadu 2019 zahájil útvar IAS druhé posouzení rizik s cílem určit a upřednostnit auditní témata, která budou tvořit strategický plán interního auditu v období 2021–2023;
28. konstatuje, že programová kancelář naplánovala opatření ke snížení pravděpodobnosti výskytu zjištěných rizik a dopadu vzniklých rizik, v návaznosti na roční posouzení rizik, které bylo zahájeno v září 2019, a že reakce na rizika plánované na rok 2019 byly provedeny; konstatuje, že programová kancelář od června do září 2019 provedla vlastní hodnocení norem vnitřní kontroly s cílem posoudit současnou úroveň provádění těchto norem a prozkoumat podmínky nezbytné k posunu rámce vnitřní kontroly organizace na vyšší stupeň připravenosti; konstatuje, že na základě tohoto posouzení bylo zjištěno několik nových případů a že nejdůležitější z nich se týkají zjištění útvaru IAS, v jejichž rámci byla do akčního plánu přidána nápravná opatření; konstatuje, že v souvislosti s dodržováním, účinností a efektivitou nevyvstala žádná zásadní rizika; dále konstatuje, že programová kancelář v roce 2019 vymezila podmínku pro účinný přechod na nový rámec vnitřní kontroly v souladu s nejnovější praxí orgánů Unie;
29. ze zprávy Účetního dvora bere na vědomí, že společný podnik vytvořil spolehlivé postupy kontroly ex-ante založené na přezkumu finanční a operační dokumentace; konstatuje, že společný podnik musí zavést nový rámec Komise pro vnitřní kontrolu založený na zásadách, že do konce roku 2019 dokončil ve srovnání se stávajícím systémem vnitřní kontroly analýzu nedostatků, že vypracoval ukazatele výkonnosti pro všechny nové zásady vnitřní kontroly a související charakteristiky a že správní rada podniku nový rámec vnitřní kontroly přijala v únoru 2020;

30. ze zprávy Účetního dvora bere na vědomí, že společný podnik vykázal reprezentativní míru chyb 0,6 % a míru zbytkových chyb 0,47 % u projektů programu Horizont 2020 (zúčtování a konečné platby) na základě výsledků auditů ex post provedených společným auditním útvarem Komise na konci roku 2019 ve srovnání s cílovou hodnotou zbytkové míry chyb při uzavírání programů, která by se měla co nejvíce blížit 2 %;
31. se znepokojením bere na vědomí zjištění Účetního dvora, že podrobné audity náhodně vybraných plateb provedených v rámci programu Horizont 2020 v roce 2019 na úrovni konečných příjemců s cílem potvrdit míru chyb při auditu ex post odhalily drobné kvantifikovatelné chyby týkající se vykázaných nákladů zaměstnanců a že hlavním zdrojem těchto chyb bylo používání ročních hodinových sazeb a nadhodnocené měsíční hodinové sazby; vyzývá společný podnik, aby pečlivě sledoval podmínky a prohlášení, na jejichž základě jsou platby prováděny, s cílem zabránit v budoucnu nezpůsobilým žádostem o platbu;
32. konstatuje, že v návaznosti na průběžnou hodnotící zprávu Komise o společném podniku z roku 2017 byl v březnu 2018 přijat akční plán; konstatuje, že společný podnik monitoruje provádění akčního plánu a že v roce 2019 byla většina činností realizována v souladu s dohodnutými lhůtami, zatímco ostatní činnosti stále probíhaly; naléhavě vyzývá společný podnik, aby vynaložil úsilí na dokončení provádění akčního plánu a do června 2021 informoval orgán příslušný k udělení absolutoria o aktuální situaci;

Prevence a řešení střetů zájmů a transparentnost

33. konstatuje, že společný podnik přijal na konci roku 2017 pravidla pro střet zájmů platná pro všechny jeho zaměstnance a orgány a že programová kancelář vypracovala komplexní soubor pravidel a postupů, které jsou účinně uplatňovány v celé struktuře řízení podniku; dále konstatuje, že v roce 2019 útvar IAS provedl audit části tohoto rámce; naléhavě vyzývá společný podnik, aby přehodnotil a aktualizoval pravidla přijatá v roce 2017; s politováním konstatuje, že společný podnik na požádání nezveřejnil životopisy a prohlášení o zájmech svého výkonného ředitele a členů správní rady;
34. vyzývá společný podnik, aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria podal zprávu o své politice financování činností průmyslu v oblasti lobbingu a styku s veřejností zaměřených na regulační orgány EU;
35. vyzývá společný podnik, aby orgán příslušný k udělení absolutoria podrobně informoval o opatřeních, která přijal za účelem předcházení obtěžování, podvodům a střetům zájmů a ochrany oznamovatelů;

Další připomínky

36. bere na vědomí probíhající jednání a přípravné práce za účelem založení iniciativy CBE (Circular Bio-based Europe), která by mohla být nástupcem společného podniku; konstatuje, že hlavními cíli CBE by mělo být přijetí plně vyváženého a transparentního rozhodovacího procesu, průběžné sledování environmentálních a socioekonomických dopadů svého programu a zavedení nového systému, který pomůže předcházet situacím, kdy partneři ze soukromého sektoru nejsou schopni plnit své finanční závazky; vyjadřuje politování nad tím, že takové úsilí o zlepšení výkonnosti a transparentnosti společného podniku nebylo vyvinuto již v roce 2019.